

ГОРАН
ПЕТРОВИЋ

ИСПОД ТАВАНИЦЕ
КОЈА СЕ ЉУСПА

КИНО-НОВЕЛА

Copyright © 2025, Вера Богосављевић Петровић
Copyright © овог издања 2025, ЛАГУНА

Кино-роман (cinéroman)

1) Између 1912. и краја немог филма,
филм у наставцима.

2) Прича по неком филму,
илустрована фотографијама из тог филма.

Неки јунаци су измишљени,
а неки догађаји стварни.
И обрнуто.

*Исус им рече:
Принесите од рибе што сад ухватиисте.*

*А Симон Петар уђе и извуче мрежу на земљу
јуну великијех риба што и десет њири;
и од толико мноштва не подрије се мрежа.*

(Јеванђеље по Јовану 21, 10-11)

ЖУРНАЛ ИЗ ФОНДА „ЈУГОСЛОВЕНСКЕ КИНОТЕКЕ“

ДЕСНЕ ЦОКУЛЕ – ЛЕВЕ ЦОКУЛЕ

Краљевачки хотел „Југославија“ сазидан је 1932. године на месту где је раније била крчма „Плуг“. Градио га је Лаза Јовановић, обућар пореклом из Рашке. Тај Лаза је у зиму 1926. године у Београду откупио вагонску количину цокула које је војска избацила из употребе. За расходоване цокуле није било других интересената, па их је он пазарио повољно. У овој земљи, међутим, како заустите да нешто испричате, тако се одмах јаве они што тврде да знају боље:

– Не, него је Лаза Јовановић подмитио некога у Министарству војном да цокуле намерно распари и да их понуди на две независне лицитације!

У сваком случају, десне цокуле нико није хтео без левих. Осим Лазе. Не би ли уштедео на конаку, путовао је ноћу, натруцкао се, нагледао мрака кроз пола Србије, мислио је да никада неће осванути, разданило се тек пред Београдом. Ипак, Лаза није имао кад да обилази престоницу, свима који долазе из провинције

својствен је страх да не закасне. Тако се много пре почетка лицитације скукутио у дну једне велелепне сале. Да га питате где, у којој улици, у ком здању, слегнуо би раменима, не би умео да каже. И ту би можда занавек остао непримећен да подизањем руке није потврдио почетну цену. Окупљени свет, већином трговци од чувења, зверке у бундама са меканим астраганским оковратницима, намах се окренуше да одмере паланачки одевеног човечића, решеног да списка новац на робу без вредности.

– Први пут... Други пут... Продато господину у последњем реду! – објавио је капетан интендантуре, зачуо се тресак аукцијског чекића, пуфнуо је облачић прашине.

Неко се насмејао. Али, када су се после месец дана на новој лицитацији појавиле само леве цокуле, једино је довитљиви Лаза имао десне. Овог пута је наглашено комотно седео сасвим напред, почетну цену је потврдио самоуверено. Присутне газде се узврпољише, провирише из астраганских оковратника, издужише зацрвенеле вратове...

– Први пут... Други пут... Продато господину у првом реду! – објавио је водитељ, исти капетан интендантуре, тресак аукцијског чекића је опет изазвао облачак прашине.

Сада се неко накашљао. Учесницима лицитације није било толико стало до пропуштене зараде, колико до изгубљеног осећаја величине. Мада трговца бриди чак и када обичан петопарац заврши у туђем џепу, то што их је пуки обућар, шта ли, тек тако насамарио

– то је баш болело. Сви су се ћутке размакли да Лаза што пре прође и да оде у ту његову забиту варошицу, како се оно каже: нека га ђаво носи накркаче... Сви су се ћутке размакли, само један није издржао, иначе би запрегео од муке:

– Паз’ да не оврљавиш док будеш сравњивао тол’ке цокуле!

– Господо, будимо достојанствени... Молим, без ружних речи... Настављамо... На реду је нови предмет продаје, девет товара најквалитетније свиле расформираног Балонског одељења! – објавио је водитељ лицитације.

ДВЕ ГОМИЛЕ КАО БРДА ВЕЛИКЕ

Годинама се Лаза Јовановић трудио, код куће је ручавао само недељом или о празницима. Другим данима је пре зоре одлазио у закупљени магацин крај краљевачке железничке станице, упаривао је хиљаде и хиљаде цокула са две гомиле као брда велике... Заправо, по тим брдима је прво месецима посртао, падао је и четвороношке се пео, претурао је и разврставао отприлике, док их није свео на десетине једначитих хумки, па је тек онда, знатно лакше, сасвим упаривао цокуле... До касно у ноћ је крпио зинуле ђонове, додавао блокеје, шнирао пертле, „извлачио“ сјај... Да би оправљену обућу вишеструко скупље препродавао. Чак је и за цокуле које су преостале као распар лако нашао муштерије – Први светски рат се

завршио колико јуче, било је много људи са ногом. Мада овде после сваке трагедије увек има оних који се праве да не примећују такве, све нешто трепћу, ишчуђавају се:

– Извините, којих људи са ногом?

Због њих се мора рећи:

– Па, извините ви, оних без једне ноге.

Лаза је пак рачунао: грехота је да богаљи плаћају пар када им је потребна само десна или лева цокула. Нека издвоје мало мање него за обе, а опет мало више него што је половина пуне цене. Тако се истакао као добротвор ратних инвалида, а уједно је додатно приходавао. Тако је помирио божије и људске законе. Или је макар, за разлику од других, покушао. Што се само по себи и данас може сматрати успехом знатне величине.

Био је то добар посао. Лаза Јовановић јесте постао разрок од оноликог упаривања различитих цокула, али је и прилично зарадио. Напослетку је устао са шамлице, отпасао обућарску кецељу, шилом очистио црно испод ноктију, изашао испред своје радњице и протегав се. Сада је могао да учини оно о чему је дуго, веома дуго будан сањарио. Још истог дана је уфитиљив бркове и купио оронулу крчму „Плуг“. Није га занимала бондручара склона паду, али за повелики плац није жалио, није се ни погађао, чак није ни питао пошто је. Вадио је стотинарку по стотинарку, ређао је новчанице по флекавом кафанском столњаку, није их ни бројао... Власник „Плуга“ је важио за поштена човека, црвенео је и црвенео, док није сам признао:

– Доста је, газда Лазо... Срамота ме је да ти више узмем, рачунај да је твоје, и ово што си дао је много, премного!

Лаза је на све ипак галантно метнуо још једну новчаницу. Сматрао је да то мора да учини, да је ред да части када је дочекао да га неко газдом назове.

ОВЕ ТАКСЕНЕ МАРКЕ МЕ УБИШЕ...

Сутрадан је, у надлежном суду, уговор примио писар Св. Р. Малишић, звани још и Држава. Презиме је онако, звучи скромно, али надимак је моћан, да не може бити моћнији.

Чиновник је олизао пола табака таксених марака и ударио печат. Односно, толико би све, колико и овде, очас трајало – да се у стварности није дешавало много спорије. Малишић Држава је био познат по томе што се најбрже од свега – умарао. Он је сваки спис подробно проучавао. Под условом да нађе увек затурене наочаре. И под условом да уместо наочара у првој фиоци радног стола не нађе изгубљен регистратор са омотом: „Ургент! Хитно решавати!“, баш онај који је месецима свуда тражио... У том случају одлаган је сваки други посао, Малишић је објашњавао малерозним странкама да дођу другом приликом:

– Кад?! Ваљда видиш да још не знам с које стране да му приђем, да му развежем пантљике... Е, да сам знао да ћу га овако лако наћи, раније не бих губио силно време да га тражим!

Иначе, у редовним околностима, ако има примедби на предмет, Држава би вртео главом и значајно понављао: „Ц-ц-ц!“, док би странка трнула. Ако, међутим, нема примедби, Св. Р. Малишић би дуго ћутао, доконајући какву примедбу да смисли не би ли се истакао.

Па, ипак, то није било ништа у односу на завршницу – на лепљење таксених марака. Малишић је знао својски да хркне, прву би марку некако и запљуцнуо, имао је Држава и воље да је песницом придије, али за сваку следећу грло му се сушило, све се нешто пућио, тромбољио, истурао је пуначке усне, док се онај што чека и чека не би досетио:

– Господине Малишићу, да ли би ваљало пивце?

– Тја... – погледнуо би Држава преко наочара. – Да знаш да би могло. Ове таксене марке ме убише, све дајем од себе, спаруших се, до гуше сам се навршио лепком... Хајд', донеси једно хладно, највише два, да не трпи посао... Донеси и за себе, па ако ти не можеш цело, ја ћу да попијем ресто...

И тако се то неколико пута понављало. Закључно са пивом које би Малишићу Држави дало довољно телесне влаге да хукне у печат и довољно снаге да најзад замахне и тријумфално овери спис. Трес! Чиме је држава, на најсажетији начин, рекла своје.

Али, Лаза Јовановић није хтео да губи време на пиво. Имао је планове, журило му се.

– Жури вам се? – питао је Св. Р. Малишић, тражећи наочаре.

– Прилично – одговорио је Лаза наивно.

– Чекните, само да нађем наочаре... Сматрајте да је готово... – започео је Држава бодро, али се од толиког полета брзо уморио.

Е, зато је толико и потрајало. И зато је и овде било потребно више времена да се опише оно што би иначе сведено гласило: истог дана када је уговор оверен и заведен, само што је изашао из надлежног суда, Лаза Јовановић је наредио да се крчма „Плуг“ сруши и да са на њеном месту, у главној варошкој улици, подигне хотел какав Краљево раније није имало.

ТИТРАВЕ ТАЧКИЦЕ И ПУКОТИНЕ

Остаће нејасно да ли Лаза Јовановић попут других наших људи није знао да се умери или је само по природи био тврдоглав.

– Није знао да се умери! То са тврдоглавошћу нема везе! – утрпаваће ће се упорно неки, мада их нико ништа није питао.

У сваком случају, Лаза ни за циглу није хтео да одустане од замашних замисли. Током радова му је понестало новца. Задужио се у неколико наврата код индустријалца Миљка Петровића Риже. На крају је све коштало око 1.000.000 динара (или словима: ба-снословно). Толико је, наиме, стајала грађевина која је у приземљу имала ресторан-салу, иза те сале велику салу за игранке и приредбе, као и летњу башту, а на спрату тринаест двокреветних соба. Фасада хотела је била украшена штукатуром каквом су декорисане боље зграде у Београду. Истина, упрошћеном,

провинцијском варијантом. Изнад фриза је кочоперно писало: „ХОТЕЛ ЈУГОСЛАВИЈА“. У укупну цену је улазио и низ других ставки: црни фијакер за нарочите госте, пелерина за кочијаша, рупа за чување леда и расхладне витрине, порцеланско посуђе из Чешке и нерђајући прибор за јело из немачке, билијар-столови и сто за рулет, раскошни лустери и лампе, тканине из најбоље продавнице метраже „Код Лувра“... Све је морало да буде беспрекорно, како овде никада било није.

– Стани мало, прикане... Шта је ово?! Фушерај! Црни фијакер одмах да се врати мајстору на лакирање! – ништа није промицало Лази, можда зато што је био малчице разрок па је могао упоредо да прати две различите ствари.

Чак је поводом свечаног отварања 1932. године од престоничког „Новаковић журнала“ наручена и петоминутна филмска сторија. Наслов уоквирен вињетом је предвидљив. Бела словца титрају на црној подлози:

Имамо часџи приказати:

Хоџел

„ЈУГОСЛАВИЈА“

Краљево

Сачувана копија немог нитратног филма почиње тако што Лаза Јовановић подбочен стоји испред улазних врата. Његови снови су испуњени, делује поносно, осмехнут је, учестало трепће... Ипак, како позирање траје, а Лаза није навикао да буде беспослен, он се премешта с ноге на ногу, не зна шта ће с рукама, забацује полуцилиндар, чеше се по темену...

При свему, неко кучиште се мота око њега, само што га не уједе. Лаза би радо да га шутне, али је свестан да то није примерено тренутку... Хвала Господу, следи међунаслов уоквирен вињетом:

*Првокласни и најуређенији оvd. хошел
йрейоручује се йушницима и остјалој йосјоди.*

Потом газда Лаза Јовановић, као да је једва дочекао, широким покретима руку „позива“ камеру да са њим прође хотелом. С времена на време се окреће како би се уверио да га сниматељ верно прати. Лазини покрети су час ужурбани час гегаво успорени, јер број „квадрата“ у секунди зависи од брзине и уједначености окретаја ручице камере. Слика је крзава, као изгребана, препуна крацера, оних белих пукотина што се неочекивано пружају и тамо и овамо. На два места след кадрова није баш логичан, биће да недостаје део филмског материјала. Али све је прилично видно, а где замисао сниматеља журнала није јасна, постоје међунаслови... Лаза се зауставља у предворју ресторана, испред великог зидног огледала. Задовољан је одразом сопствене фигуре у пуној мери. Огледало је постављено тако да обухвата и богато урамљену фотографију на супротном зиду сале – портрет Краља Александра Првог Карађорђевића, од оних које широм земље лиферује Дворска канцеларија. Из одређеног угла се чини да владар Југославије и власник хотела „Југославија“ стоје раме уз раме. Тачније, да Његово величанство у војној униформи вири иза цивила Лазе... Кажу да је наручилац журнала инсистирао на међунаслову уоквиреном вињетом:

*Располажемо
са оћромним бечким оћледалом
у којем се увек можећи осмоћирићи у целосћи,
а не као код конкуренције,
делимично или највише до ћаса, ћиј. ћоловично.*

Па Лаза као поправља подвијене наборе столњака у ресторан-сали, кажипрстом чвакне по ободу кристалне чаше, прави се да нешто послује око вазе са гранчицом распупелог јоргована, помера пепељару да би се боље уочио монограм „XJ“... Ово указује да он лично брине о свему. У позадини је само један гост. Један једини, мада за деветорицу вреди! То је Панта, у вароши познат као Мајстор за ручак. Тај Панта баш ништа не зна да ради, све чега се дохвати пропада, али обедује тако темељно и слатко да га кафеције листом позивају да код њих бесплатно једе, наочиглед других гостију, зазубица ради. Посла је толико да Панта једва стиже да обреди главније крчме у вароши. Код њега се заказује и месец дана унапред. Некада ручава и у два наврата, али трећи пут нерадо прихвата, апетит му јењава, а он не би да изгуби на угледу стицаном годинама. Видети Панту за столом, онако пуначког, са свечано заденутом сервијетом, како величанствено мажњава послужење, како радосно куса од овога и онога, како усредсређено сркуће и глође, како методично умаче и омазује, како сваки залагај пажљиво премеће по устима, како драматично колута очима, како чулно цокће, како галантно точи вино, како са велике висине стручно уштрцује сода-воду, како се театрално глади по трбуху када заврши...

Видети сав тај мајсторлук а не сести за кафански сто, не наручити исто што и Панта, већ само проћи, то само значи да га уистину нисте видели. Зато је он овде, у журналу, ангажован као статиста са задатком. Следи међунаслов уоквирен вињетом:

*Такође препоручујемо прворазредну
домаћу и сирану кујну.
Абонице примамо по умереној цени.*

После тога газда Лаза Јовановић отвара двокрилна врата, разгрће тешку драперију од плиша, „уводи“ камеру у велику салу за приредбе, показује на „те-лефонкенов“ радио-апарат и млађи пар који срчано игра танго... А онда упира прстом ка таваници где је збиља уметнички изведена гипсана представа васионе: разгрејано Сунце и пун Месец, планета по планета, сазвежђа, с крајева и понека комета... Овде је филм мање јасан, биће да је сниматељ уперио камеру у неки јак извор светлости, па је замашан део кадра заправо бео. Међунаслов уоквирен вињетом гласи:

*Свако вече концертира салон џаз-оркестар.
Свако вече дансини, недељом и празницима мајине.
Организација соареа, лулрије,
позоришних представља...
Скупи ошмене људлике!*

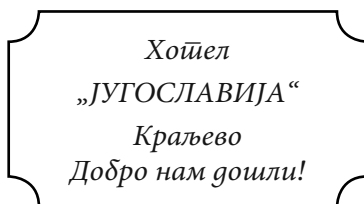
Затим Лаза стрпљиво „води“ камеру од собе до собе. Негде помери завесе, погледне на улицу или на унутрашње двориште, заправо летњу башту... Негде проба прекидач лампе за читање, негде заседне на кревет као да испитује колико је мадрац удобан, негде отвори ормар и преброји вешалице, негде за радним сточићем изнова сврстава празне дописне карте са заглављем хотела, негде разматра шаре на ноћном суду, негде одврне славину на умиваонику... Међунаслов уоквирен вињетом је сада краћи:

Модерно уређене собе!

Током читавог тог „обиласка“ газда Лаза се овде-онде среће са особљем, са кочијашем који носи кофере, са момком који прти таблу леда, са куварима деликатног изгледа, са укипљеним конобарима, са стаменим собарицама... Сви они га поздрављају наклоном, а газда Лаза Јовановић отпоздравља на исти начин, придиже полуцилиндар, рукује се, тапше их по рамену, чак једну једру собарицу очински штипне за обрашчић.

Журнал се завршава оштрим резом, наглим преласком из ентеријера у екстеријер – Лаза и сви запослени испред хотела „Југославија“, у главној варошкој улици, играју коло. Прикључују се „случајни“ пролазници, међу првима Лазина жена и синови. Коло је све бројније, шири се изван кадра... Сниматељ се одмиче... Залуд, коло се опет расплиће изван кадра... Све се неколико пута понавља, сниматељ коначно одустаје

од целовите слике, нема тог угла камере који може да обухвати крајеве овог народног весеља... Утисак квари оно пашче које за ногавицу потеже једног од играча. Али то се једва види, то се примећује ако је човек злонамеран, па баш загледа... Последњи натпис уоквирен вињетом гласи:

На крају је слика сасвим црна. Не рачунајући, ту и тамо, беле титраве тачкице и пукотине.

СВЕ ДО ТАДА СЕ НЕКАКО ТРПЕЛО

Све до тада се некако трпело.

Један обућар је био вешт на лицитацији Министарства војног, намагарчио је велике трговце.

– Није био вешт већ је некога подмитио да му прода само десне, а после и леве цокуле.

Лаза се годинама трудио, упаривао је хиљаде и хиљаде цокула са две гомиле, поправљао је ђонове...

– Џаба је извлачио црно испод ноктију, још увек смрди на штављену кожу! Осим тога, разрок је!

Радио је и штедео. Обогатио се.

– Није у парама све! Кур мој ће тај простак икада да научи господске манире!

Хтео је да подигне најбољи хотел у вароши.

– „Југославија“?! Као, хотели „Европа“ и „Париз“ нису довољно добри?! А он сам тамо никада није ногом крочио! Платићемо балавурдију да му полупа излоге! И излоге и оно његово „гросе“ огледало!

Панта је у последње време само код газде Лазе Јовановића бесплатно, мајсторски ручавао, све друге „послове“ је отказао.

– Панто, где ти је карактер? Довољно је, издајниче, да ти неко у тањир стави дубрежњак приде, момен-тално мењаш и столицу и пријатеље! Пази, Панто, да ти овај залагај не преседне!

У варош тек пристигла попадија рекла је да она нема намеру да спрема китникез код куће, јер је код Лазе много бољи.

– Шта зна попадија?! Млада је. Да уме да кува, зар би наш нови попа, отац Дане, после сваког крштења и после сваке сахране толико јео?! Само што је завршио богословију, а већ се убуцио, мантија на њему хоће да прсне...

Стални гости су постали и француски инжењери који овде раде у испостави фабрике авиона „Луј Бреге“.

– Е, ту се стварно чудим?! Французи важе за господу. Они ваљда знају шта је угоститељство.

Прво, Миша „Шмол“, трговачки заступник истоимене загребачке фабрике; затим, Јосип Гец, продавац козметичких препарата „Нивеа“; трећи, неки Трајко, представник италијанске фирме за израду шешира „Борсалино“; па редом и већина других трговачких путника из целе земље сада је почела да одседа само у „Југославији“.

– Оборио је цене! Ето зашто му долазе!

Капелан Вирт и заносна певачица Тилда, чак из белог света доведе залутале уметничке душице, рекли су да је Лазина велика сала најакустичнија у краљевачкој вароши.

– Може да буде... А знате ли да је тај Вирт полно немоћан... А та Тилда, она је права фуфица!

Па су се неки музичари из Пеште и Темишвара занимали када би они могли да наступе у „Југославији“.

– Који, бре, музичари?! То су Цигани као и наши Цигани! Само имају новије инструменте, нико их још није терао да се пењу по дрвећу и да свирају одатле!

Међутим, када је о хотелу „Југославија“ и његовом власнику снимљен журнал – превршило је. Филм? Истина, кратак, али филм! И на њему Лаза Јовановић – накокотио се.

Све до тада се некако трпело. Од тада је варош замукла. А, познато је, свака варош је најопаснија када ћутује.

ЗЛАТНИ ДАНИ МАЛИШИЋА ДРЖАВЕ

Ипак, пропаст газда Лазе Јовановића дошла је са неочекиване стране. Не споља, већ изнутра. Нису биле криве само високе камате на новац позајмљиван од индустријалца Миљка Петровића Риже. Није био пресудан разлог то што се Лаза заправо и није баш најбоље разумео у хотелијерски посао, па је све пропустио особљу. Није било од нарочитог значаја ни то што су запослени почели да поткрадају газду, што су кувари разносили намирнице својим кућама, што је цал-келнер варао приликом пребројавања пазара, што

су собарице почеле кришом да подводе извесне девојке имућнијој господи... Пропаст Лазе Јовановића је дошла од стране онога од кога се најмање очекивало – лично од Лазе.

Имао је велику замисао, али када се она најзад остварила, када се сасвим уобличила, Лазу је све око њега почело да онеспокојава, а онда и сасвим да узнемирава. Био је навикао да ради и било му је све теже да гледа сав тај свет који код њега долази да ништа не ради. Чудно, од гостију је живео, али су га они доводили до толиког степена раздражености да све чешће није могао да се суздржи. Када би видео да Св. Р. Малишић испија другу јутарњу кафу у ресторан-сали, Лаза је питао:

– Извините, Држава, да вам можда државни лепак не издија на кожу, да се нисте залепили за ту столицу и сточић?! Да пошаљем момка у фарбару по мало разређивача? Човече, народ вас чека испред канцеларије!

И тако, како би дан одмицао. Доушника Невидљивог, непрестано заклоњеног раширеним новинама, Лаза је извргавао подсмеху целе „Југославије“:

– Ма, јесте ли то ви, господине Невидљиви?! Ооо, ала сте се прерушили, никада вас не бих препознао да у рукама не држите *Полиџику* од лане, то само ви можете да читате новине од прошле године и да не примећујете разлику...

Ако неко наручује већ трећу туру пића, Лаза би придиковао:

– Децо, много бадавацишете... Теби је, Вучинићу, сасма пропао олук на кући, што га не поправиш, што се по кафанама разбацујеш, канда се правиш да јеси оно што ниси?!

Или, када се извечери неко друштво мало поднапије, Лаза би опет имао тираду:

– Пре подне ландарате, један другог на пасја уста оговарате за различитим столовима. Сада се окупљате око флаше, грлите се и лижете као фебруарске мачке...

И, нарочито, ако примети да неко троши новац на рулету:

– Затварам сто! Како зашто затварам?! Хоћу да цркнем, барабо, не могу да гледам како ћердаш очевину.

Газда Лаза Јовановић је полако постајао само онај стари Лаза, онај радиша и штедиша, прости обућар, а не некакав вајни хотелијер, сасвим поражен понашањем сопствених гостију, њиховим разметањем, бесконачном доконом причом, њиховом неумереном склоношћу ка храни и сваковрсном пићу... Крај је дошао када је једне ноћи приметио да се извесно девојче, уз посредовање собарице, ушуњало у собу веома угледног госта, политичара од каријере. Упао је тамо, разјарен. Био је то незапамћен скандал. Девојку је огрнуо својим капутом, позвао је хотелски фијакер да је одвезе кући, а веома угледног госта је у доњем вешу истерао на улицу. Као ван себе је викао:

– Овде си дошао да се курваш?! Бордел ти је мало?! Скупштина ти је мало?! Па си кренуо међу обичан народ, магарчино!

Сутрадан је Лаза Јовановић дао хотел на продају. Вратио је дугове. Остало му је толико да себи и синовима купи скромне локале у којима би се бавили занатима или ситном трговином. Није више имао велике планове. Сањао је стопала. Сањао је хиљаде изранављених табана у прабини, ту и тамо неку

бангаву штулу или штаку. Али кад год би желео да подигне главу и види коме те силне босе ноге припадају, куда иду – будио би се сав у зноју. Осим тога, имао је осећај да је и он био у тој колони, ама своје ноге нигде није видео, већ нека као нељудска стопала, скоро копита, папке, шта ли – као да је њега путем, накркаче, носио сам ђаво.

„Југославију“ је преузела група закупаца. Једни су водили ресторан-салу. Мајстору за ручак нису нашли замену, ниједна овдашња изелица није му била дорасла. Оно што је за друге било главно јело, за Панту је било тек ужина.

Други су држали собе. Званично: „Молим, без привођења девојака сумњивог морала...“ Незванично: „А шта бисте волели, занимају ли вас више црнке или плавуше...“

Трећи су рентирали велику салу за игранке и приредбе. Негде у пословним књигама је остало записано да је ту дворану, са припадајућом летњом баштом, сада под називом „Уранија“, изнајмио кино-оператер Руди Прохаска. Где је приказивао ондашње највеће филмске хитове, углавном комичног или љубавног садржаја.

Продаја, хипотека, поништење хипотеке, извод из катастра, куповина, гаранција, уговор о најму – Малишић Држава је истурао усне, никад се није догодило да мора да овери толико списка за кратко време. Сви су се журили. И сви су, поучени искуством, скрушено питали:

– Господине Држава, да ли би ваљало пивце?

САДРЖАЈ

ЖУРНАЛ ИЗ ФОНДА	
„ЈУГОСЛОВЕНСКЕ КИНОТЕКЕ“	7
Десне цокуле – леве цокуле	7
Две гомиле као брда велике	9
Ове таксене марке ме убише...	11
Титраве тачкице и пукотине	13
Све до тада се некако трпело	19
Златни дани Малишића Државе	21
Људи би лепили жваке и у рају	25
Почетком маја	25
Досадно недељно поподне	26
Драперија од тешког тегет плиша	28
Превисоко постављен прозор	33
Сада си, рецимо, слободан...	35
Стубе	37
У начелу и у појединостима	39
Птичица загонетног имена	41

ОД ПРВОГ РЕДА ЗАКЉУЧНО СА ДЕВЕТИМ | 43

Рука која гласа | 43

На име | 46

Увек спремно клупче вунице | 48

Свети Отац Бог | 49

Гурање носа у радњу филма | 50

Тридесетогодишње припреме | 52

Удвојени, посебни гласови | 53

Посредник | 54

Тетоважа која је ко зна куда залазила | 56

ПРАЗНИНА И ПТИЧИЦА

КОЈА САМО ШТО НЕ ПРОГОВОРИ | 58

Празнина | 58

Једино је смех свуда исти | 59

Хоћете ли већ једном почети? | 61

Речник из 1905. године | 65

Демократија, повољно! | 66

Десетак и више језика | 68

Хајд' реци макар своје име | 71

ОД ДЕСЕТОГ РЕДА ЗАКЉУЧНО СА ОСАМНАЕСТИМ | 74

Миии... | 74

Ave, Caesar, morituri te salutant | 76

Боље од мене него ја | 79

Капљица тамноцрвеног воска | 80

Признајем, тада нисам знао њихова презимена | 82

Сачекај ти мене овде | 83

Људска потреба | 85

Сидро ушушкано у гнездо од ловора

и маслинових гранчица | 88

Ко се држи захваљујући коме | 89

Копнене јединице су силесија | 90

ЈОШ ЈЕДАН ЧОВЕК И ЈОШ НЕКИ ЉУДИ | 93

Још један човек | 93

Без оних који нису дошли – техникolor | 96

Без оних који нису дошли – смех | 98

Без оних који нису дошли – човечанство | 99

Без оних који нису дошли – застава | 100

Без оних који су улазили на десетак минута | 101

Депеша | 103

Невидљиви и Ђоро | 105

Шта највише боли | 107

ПРОШЛО ЈЕ ОНО НАЈСТРАШНИЈЕ | 110

Пројекција | 110

Светлосни зрак се свину | 114

Свитну бочно осветљење | 118

Онај мук што га зову гробном тишином | 119

Одговорност | 122

ШТА ЈОШ ЗНАМ | 126

Где се затекао друг Аврамовић | 126

Једна другачија сахрана | 128

Толико далеко да се никада није вратио | 130

Синхронизовани филмови | 132

Недовољан (1) | 134

Имамо ли алуминијумске фолије? | 135

Метак који непрестано рикошетира | 137

Чичиков наших дана | 138

Када је рат сведен у границе мира | 140

ШТА СЕ РАЧУНА КАО ВЕЛИКА РИБА | 142

Празнина | 142

Бедно мала значкица са кукастим крстом | 143

Забава или истеривање муке | 146
Канализациони систем који неуобичајено врлуда | 148
Тљ-тљ-тљ-тљ... | 152
Реда ради | 154
Односно, још само један разговор | 154

ЧАУРЕ СУ ПОКУПИЛА ДЕЦА | 156
Вијугави, прилазни пут | 156
Варијација Павловљевог условног рефлекса | 158
Истеривање | 159
Вредност пошиљке | 161
Плоча са презименима | 162
Вила са двадесет соба | 163
Не знам зашто живим када Тебе нема | 165
Свануће и помрачење | 167
Ко се држи захваљујући коме | 169
Плотун почасне чете | 169

КАДА СЕ У РЕТКИМ ТРЕНУЦИМА СВЕ ПРИМИРИ | 171
Ни мањег простора, ни већег нереда | 171
Торта са ћириличним натписом | 176
Одјавне речи или шта још знам | 178

БЕЛЕШКА ПИСЦА | 181
Такорећи књига снимања | 181

О ПИСЦУ | 185